

Gamle diktatorer viser os, hvorfor gamle topchefer og politikere kan ende med at træffe tåbelige beslutninger

Børsen den 25 november 2021

Mens samfundsforskning ofte kan være snævert fokuseret, kan studier til tider vise nye måder at se problemer på langt uden for studiets formål. Ny forskning fra universitetet i Groningen i tidsskriftet *Economic Modelling* er et glimrende eksempel på netop det. Studiet undersøger diktatorers vækstudvikling, men åbner også for indsigter i virksomheders performance.

I "No Country for Old Men: Aging Dictators and Economic Growth" dokumenterer økonomerne Richard Jong-a-Pin og Jochen Mierau, at jo ældre et lands diktator bliver, jo lavere bliver den økonomisk vækst.

Deres statistiske resultater indikerer, at landets årlige vækst typisk falder med 1 procentpoint, fra at diktatoren er 60 år, til at vedkommende bliver 70 år.

I en verden, hvor en vækst på 2 pct. er normalen, er det for eksempel ikke uvæsentlig viden for internationale investorer. Den nye viden ændrer således perspektivet på statskup, som investorer ellers ofte er nervøse over.

Når kup f.eks. rammer den 75-årige Omar al-Bashir i Sudan eller den 93-årige Robert Mugabe i Zimbabwe, giver de pludseligt grund til økonomisk optimisme.

Jong-a-Pin og Mierau forklarer overbevisende effekten med, at de aldrende lederes tidshorizont bliver kort. Ældre diktatorer bliver dermed det, den legendariske Mancur Olson kaldte "roving bandits": Ledere der indser, at deres dage ved magten snart er talte, og derfor rager til sig, hvad de kan.

Deres politik rettes dermed ikke mod vækst eller investeringer, der først giver afkast i fremtiden, men på symboler og indflydelse med det samme.

Studiet er ikke blot kreativt og skægt, men tænker man lidt over det, rækker dets implikationer væsentligt længere end blot til en bestemt type statsregime. Sagen er, at man til tider kan finde samme type problemer i virksomheder med aldrende ledere eller bestyrelser.

Diktatorteorien kan også bruges til at forklare, at ledere, der regner med at blive erstattet, kan tage umiddelbart tåbelige beslutninger. Deres effektive tidshorizont bliver pludseligt kort, og investeringer med gevinster ud i fremtiden er derfor ikke længere personligt relevante for dem. Det samme gælder politikere, som af den ene eller anden grund kan se, at deres karriere snart ender.

En pudsig detalje er, at familieejede firmaer – der ellers ofte er udskældte blandt økonomer – ikke lider på samme måde under problemet, fordi de i højere grad minder om monarkier; mens den

enkelte leders tidshorisont kan blive kort, er familiens stadig lang. Medmindre der er alvorlige spændinger internt i familien, overkommer disse firmaer derfor, ligesom monarkier, aldringsproblemet hos deres lederejere.

På denne måde informerer ny diktaturforskning om meget mere end blot regimet. I alle tilfælde er det praktiske problem, hvordan man udfaser en leder, uden at det ligner en fjendtlig overtagelse. Det spørgsmål lader Jong-a-Pin og Mierau klogt stå åbent.

Christian Bjørnskov